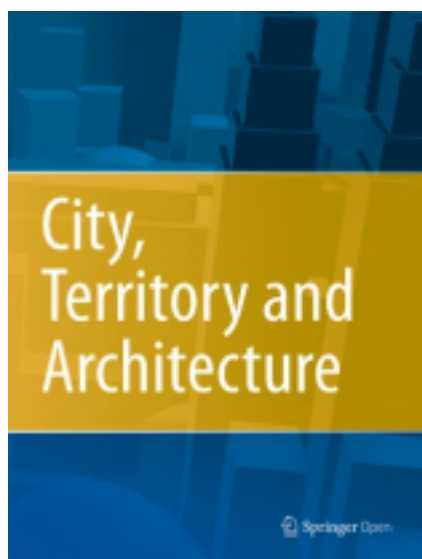

Cultura amb impacte social o institucions en cerca de legitimitat?

Published by [Interacció](#) [1] on 13/02/2024 - 17:06 | Last modification: 11/05/2026 - 08:29

Després de la crisi financera de 2008, moltes polítiques culturals europees van començar a justificar-se no només pel seu valor simbòlic o econòmic, sinó també per la seva capacitat de generar impactes socials. Salut, benestar, cohesió comunitària, regeneració urbana o participació ciutadana van començar a aparèixer de manera recurrent en programes, convocatòries i discursos institucionals. L'article de Lluís Bonet, Giada Calvano i Pablo Fernández Compañ observa aquest desplaçament des del cas de Barcelona i planteja una pregunta especialment rellevant: què fa possible que alguns projectes culturals desenvolupin realment impactes socials i d'altres només els incorporin com a relat legitimador?

La recerca analitza catorze projectes culturals desenvolupats a l'àrea metropolitana de Barcelona entre 2015 i 2020. El text mostra que els impactes socials no depenen únicament de la qualitat artística o dels objectius declarats. El context urbà, les desigualtats socials, les polítiques públiques, els ecosistemes culturals locals i els models de governança condicionen fortament la capacitat transformadora dels projectes.

Una de les aportacions més interessants de l'article és que evita una lectura complaent de la cultura com a solució universal. Els autors insisteixen que els impactes culturals són difícils de mesurar perquè sovint són lents, difusos i travessats per múltiples factors externs. Això qüestiona una part important dels discursos institucionals que tendeixen a presentar la cultura com una eina automàtica de cohesió o regeneració.

El cas de Barcelona apareix com un laboratori especialment revelador. La ciutat combina un ecosistema cultural dens, una forta tradició associativa i un context urbà marcat per desigualtats, migracions i processos de gentrificació. En aquest escenari emergeixen projectes que treballen amb comunitats vulnerabilitzades, espais de participació cultural o pràctiques de mediació comunitària. Però el text també mostra les tensions d'aquest model: dependència de subvencions, precarietat estructural i risc que les polítiques culturals assumeixin funcions compensatòries davant debilitats d'altres polítiques socials.

La recerca identifica diversos factors interns que afavoreixen la generació d'impacte social: models de governança horitzontals, equips compromesos, xarxes de cooperació i capacitat de treball territorial. Però també deixa entreveure una qüestió de fons més profunda: fins a quin punt les institucions culturals estan disposades a transformar les seves pròpies estructures de poder per incorporar realment la participació, la diversitat o els drets culturals?

El text resulta especialment útil perquè evita simplificacions. No defensa una cultura redemptora ni redueix

Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC). Diputació de Barcelona. Montalegre, 7. Pati Manning. 08001 Barcelona. Tel. 934 022 565

l'impacte social a indicadors quantitatius. El que planteja és que la dimensió social de la cultura depèn menys dels discursos i molt més de les condicions materials, polítiques i institucionals que sostenen els projectes.

Referència

Bonet, L., Calvano, G., i Fernández Compañ, P. (2023). *Exogenous and endogenous factors affecting the social impact of cultural projects: the case of Barcelona ecosystem*. City, Territory and Architecture, 10(9). <https://doi.org/10.1186/s40410-023-00196-3> [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: drets culturals

Tags: participació cultural

Tags: governança cultural

Tags: desigualtats culturals

Tags: valor públic de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2024/02/cultura-impacte-social>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://doi.org/10.1186/s40410-023-00196-3>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/9348>